

EKOLOGISK MAT OCH MATSÄKERHET

Europas bin och andra pollinatörer har minskat kraftigt i antal. De hotas av jordbruk som använder kemiska bekämpningsmedel och odlar samma gröda över stora ytor. Om vi ställer om till ett ekologiskt jordbruk hjälper vi bin och andra pollinatörer, samtidigt som det stärker andra funktioner i ekosystemet som gynnar människor. Vi vill att EU:s jordbrukspolitik ska gynna ekologiskt jordbruk, god djurhållning och landsbygderna. Jordbruket ska bidra till att näringsämnen återförs till jorden och till att återskapa naturresurser i stället för att utarma dem.

I dag är stora delar av jordbruket inom EU och i Sverige beroende av konstgödsel, bekämpningsmedel och importerat djurfoder som bidrar till stora utsläpp av växthusgaser. Under torkan sommaren 2018 såg vi också att jordbruket påverkades kraftigt och vi fick brist på foder och priserna på spannmål höjdes. Sverige och Europa behöver ett jordbruk som är mindre sårbart vid kris och extremväder. Jordbruket behöver ställa om till fossilfritt och vi behöver minska EU:s beroende av foderimport. För att öka efterfrågan på ekologiska produkter vill vi styra om EU:s jordbruksstöd så att ekologisk produktion främjas. Vi vill att enskilda medlemsstater ska kunna välja att ensidigt sänka moms på ekologiska livsmedel och annat som är bra för miljön.

Miljöpartiet vill stärka Sveriges och EU:s matsäkerhet och att livsmedel i större utsträckning ska produceras och förädlas nära konsumenten. För Sveriges del har importen av mat ökat betydligt och självförsörjningsgraden av livsmedel har sjunkit. Det enda vi är självförsörjande på enligt LRF, Lantbrukarnas riksförbund, är ingredienserna till morotskaka. Vi vill att EU ska verka för att matsvinnet minskar i alla medlemsländer. Det handlar inte om lagstiftning på EU-nivå, utan om att anta en strategi för att minska medlemsländernas matsvinn. Till exempel genom att medlemsländerna förbjuder stora restauranger och mataffärer att slänga mat.

Det här vill Miljöpartiet:

- Öka konsumtionen och produktionen av ekologiska och hållbara livsmedel.
- Gynna ekologiska livsmedel bland annat genom att EU:s medlemsstater ska tillåtas ha lägre moms på dessa.
- Matsvinnet ska minska, bland annat genom att förbjuda stora restauranger och mataffärer att slänga ätbar mat.

CHANS ATT FÖRÄNDRA EU:S JORDBRUKSPOLITIK

Jordbrukspolitiken är en stor del av EU:s budget. I dag står jordbruk och livsmedel för cirka 40 procent av EU:s gemensamma budget. Den gemensamma jordbrukspolitiken styrs i CAP (Common Agricultural Policy), och nu jobbar EU med att ta fram en ny CAP som ska vara färdig till 2020. Stödet till jordbruket brukar delas in i två typer av stöd: Direktstöd för produktion (det så kallade gårdsstödet) och stöd för att utveckla landsbygden och göra insatser för miljön.

Miljöpartiet vill minska direktstöden och i stället öka miljö- och landsbygdsstöden. Det är också vad Sverige drivit. Vi vill ändra EU:s jordbruksstöd så att en bonde kan få ersättning för resultat och värde, inte bara för arbete och inkomstbortfall. EU har gjort försök att göra gårdsstöden grönnare med nya miljökrav, men det som är gjort räcker inte.

Vi vill också använda EU:s jordbrukspolitik och strukturfonder för att ge glesbygden bättre förutsättningar. Goda förutsättningar för att bosätta sig, arbeta, leva och driva företag i våra lands- och glesbygder är helt avgörande för att kunna producera mat och ta hand om vår jord. Vi vill stärka och utveckla lokala och regionala marknader och utveckla ekonomiska förutsättningarna för landsbygd. Om jordbruket inriktas mot fler små och medelstora jordbruksföretag kan det också ge nya arbetstillfällen och skötselmetoder som gynnar biologisk mångfald.

Det här vill Miljöpartiet:

- Styr om EU:s jordbruksstöd till att stötta mer miljö- och djurvänligt jordbruk.

ÖKAD PRODUKTION AV PROTEINGRÖDOR

EU importerar över 90 procent av den soja som behövs för djurfoder, främst från Sydamerika, och mer nyligen från USA. Produktionen av denna soja har allvarliga miljömässiga och sociala konsekvenser. Mer och mer regnskog i Brasilien avverkas för varje år. Det bidrar till klimatförändringen och hotar rikedomerna av växt- och djurarter. Amazonas har en extremt viktig funktion för att binda koldioxid från atmosfären, och som motor i det globala vädersystemet. Om för mycket skog huggs ned sätts dessa mekanismer ur spel.

Vi gröna har i mer än tio år krävt en proteinfoderstrategi för EU, för att stärka möjligheterna till lokalt producerat proteinfoder och för att stoppa beroendet av import. På Gröna gruppens initiativ antog Europaparlamentet 2018 en resolution som kräver en sådan strategi. Den ska bland annat fokusera på växtrotation med proteingrödor; öka antalet olika proteingrödor som lupin, ärtor, kikärter och alfalfa; mera baljväxter i gräsmarker; åtgärder för att främja odling av proteingrödor på enskilda gårdar, och stöd till forskning. Det har till slut lett till att kommissionen har börjat lägga fram förslag till åtgärder.

Det här vill Miljöpartiet:

- Främja ökad odling av proteingrödor, som till exempel bönor och ärtor.

MAT UTAN GIFTER OCH UTAN ANTIBIOTIKA SAMT STRÄNG KONTROLL AV GMO

Miljöpartiet vill ha ett jordbruk utan gifter och farliga kemikalier. Inom ekologiskt jordbruk används andra metoder för växtskydd som till exempel mekanisk jordbearbetning eller biologiska växtskyddsmedel som består av bakterier eller insekter som är naturliga fiender till skadedjuret. I ekologisk odling används också gödsel från lokala djur i stället för importerad konstgödsel.

Tillsammans med Gröna gruppen i Europaparlamentet har vi lyckats minska användningen av bekämpningsmedel som glyfosat, farliga kemiska substanser och antibiotika i EU. Vi har drivit igenom ett nästan heltäckande förbud mot bekämpningsmedlet neonikotinoider som är dödliga för bin. Vi har också drivit att EU ska reglera så kallade endokrina substanser som kan orsaka cancer, fosterskador och skada hormonsystemet. I många länder överanvänds antibiotika i djurhållningen. Miljöpartiet anser att genetiskt modifierad livsmedelsproduktion (GMO) ska vara strängt kontrollerad och styras av försiktighetsprincipen. EU ska inte tvinga på medlemsländer mat de inte vill ha. Varje land måste ha rätt att säga nej.

Det här vill Miljöpartiet:

- Minska användningen av bekämpningsmedel, antibiotika och konstgödsel.
- Förbjud glyfosat och kemiska bekämpningsmedel med stor miljöpåverkan.
- Genetiskt modifierad livsmedelsproduktion (GMO) ska vara strängt kontrollerad och styras av försiktighetsprincipen.

OFFENTLIG UPPHANDLING - EN DRIVKRAFT FÖR OMSTÄLLNING

Offentliga verksamheters konsumtion av varor och tjänster uppgår till nästan 20 procent av EU:s BNP. Stat, kommuner och landsting kan ställa krav på att det man köper ska uppfylla höga miljökrav. EU:s direktiv om offentlig upphandling säger att man får ta in krav på miljöhänsyn när man handlar upp varor eller tjänster. Det är en fråga som vi gröna kämpat hårt för, både i Europaparlamentet och i Sverige. Ett exempel är att myndigheter kan välja produkter som håller längre men kostar lite mer, för att det sparar miljö, underhåll och energi.

Som ett första steg vill vi satsa på upphandling av mat. En stark efterfrågan på ekologisk mat som producerats i EU skulle stärka möjligheterna för jordbruksföretagen i Europa och fler företag skulle kunna ställa om sin produktion i mer hållbar riktning.

Det här vill Miljöpartiet:

- Förenkla reglerna för upphandling av lokalt producerad mat i hela EU.

HÅLLBAR PRODUKTION AV BIODRIVMEDEL

Jordbruket är i dag mycket beroende av fossil energi. För drivmedel, produktion av handelsgödsel och transporter. Fossilberoendet gör vår matproduktion sårbar för kriser och extremväder. I Europaparlamentet har vi jobbat för att få till regler som säkerställer en produktion av biodrivmedel som är hållbara på riktigt. Det betyder att biodrivmedel måste värna den biologiska mångfalden, ha hög klimatprestanda, respektera mänskliga rättigheter och vara spårbara. Ett viktigt beslut där Miljöpartiet och Gröna gruppen i Europaparlamentet har varit pådrivande för att palmolja som bidrar till avskogning ska fasas ut fram till 2030. Det övergripande målet för EU är att minst 14 procent av allt bränsle i transportsektorn ska vara biodrivmedel år 2030. Sverige har en mer ambitiös politik – 2030 ska hälften av all bensin och diesel som säljs vara förnybar. För att det ska fungera är det viktigt att få igång en inhemsk produktion av hållbara biodrivmedel. I Sverige finns potential att producera stora volymer hållbara biodrivmedel utan att hota vare sig matproduktion eller biologisk mångfald. Produktion av biodrivmedel kan också bidra till nya jobb och ekonomisk utveckling i landsbygd. Vi vill att EU ska fasa ut alla fossila subventioner men det måste finnas bättre tillgång på hållbart biodrivmedel till lantbruket. Vi vill att EU:s investeringar i transportinfrastruktur ska riktas mot hållbara transporter, förnybara drivmedel och el.

Det här vill Miljöpartiet:

- Satsa mer på hållbar produktion av biodrivmedel inom EU så att lantbruket kan ställa om och bli fossilfritt.

STÄRK KONSUMENTMAKTEN PÅ LIVSMEDELSOMRÅDET

I dag kan det vara svårt att veta vad maten innehåller och hur den har tillverkats. Det står inte på potatispåsen om eller vilka giftiga bekämpningsmedel som har använts. Miljöpartiet vill att konsumenten ska kunna veta vad man köper och kunna välja vilka risker man själv är redo att ta.

Ett resultat av vårt arbete är att det nu finns ett ambitiöst förslag hos EU för att öka insynen i riskhanteringen inom hela livsmedelskedjan. Går förslaget igenom blir det svårare att "gömma" information om till exempel GMO eller giftiga bekämpningsmedel. Förslaget innebär också strängare regler för att säkerställa att man använder försiktighetsprincipen och att riskbedömningar ska vara tillförlitliga, objektiva och oberoende. Alla konsumenter ska lätt kunna ta reda på om maten produceras på ett sätt som skadar miljön och människors hälsa. Vi vill ha märkning av livsmedel så att man kan välja obesprutad mat.

Det här vill Miljöpartiet:

- Stärk konsumentmakten – det ska tydligt framgå vad all mat innehåller och var den kommer ifrån.